

Årsrapport för ett åldersvänligt Vasa 2023

6.3.2024

Varje ansvarig part har 2023 fortsatt att genomföra åtgärderna för ett åldersvänligt Vasa.

Boende och tillgänglighet

Byggandet av ett nytt seniorboende i Vasa har aktivt främjats, eftersom det finns ett stort behov av det, men på grund av krisen inom byggbranschen och försämrade ARA-finansiering befinner sig vårt flaggskeppsprojekt, dvs. det planerade välfärds kvarteret i Travdalen, i ett vänteläge. En tomt överläts i slutet av 2023 för ett mindre byggprojekt som omfattar gemenskapsboende och serviceboende med heldygnsomsorg för seniorer.

Staden har skapat en webbplats för förutseende boende, och där finns det information om bland annat lokala objekt inom serviceboende, service för seniorer och bra tips för att förutse åldrande i fråga om boendet. Vasa stad deltar 2023–2025 i ett utvecklings- och forskningsprojekt som leds av Tammerfors universitet om framtidens serviceboende. Projektet väntas ta fram bra verksamhetsmodeller med tanke på utvecklandet av boende för seniorer.

Vasa stad har inrättat en ny boenderådgivningsservice som varit väldigt framgångsrik. Antalet klienter har på årsnivå varit cirka 250–300. Boenderådgivarna hjälper alla Vasabor och inflyttade personer som behöver boenderådgivning. Situationen är väldigt utmanande för många klienter på grund av exempelvis bostadslöshet, hyresskulder eller vräkning. Boenderådgivarna kommer i fortsättningen att satsa mer på rådgivning för seniorer i samarbete med Österbottens välfärdsområde, äldrerådet och andra parter.

Vasa stad hjälpte 2023 till att bygga hissar i två hisslösa hyreshus. Staden beviljar även tillgänglighetsunderstöd som husbolagen har ansökt om allt mer aktivt. Staden höjde maximibeloppet på tillgänglighetsunderstödet 2023. Tillgänglighetsunderstöd kan därtill beviljas föreningar, sammanslutningar och mindre företag med Vasa som verksamhetsort. Staden utför kontinuerligt tillgänglighetsreoveringar i boendemiljön utifrån bland annat storskaliga tillgänglighetskartläggningar i stadsdelarna och på basis av detta har det sammanställts ett stort lägedatamaterial med många objekt som kräver reovering.

Kollektivtrafik

Reformerna inom kollektivtrafiken Lifti genomfördes huvudsakligen 2022, t.ex. nya linjer och informationstavlor vid busshållplatserna. Bussbiljetterna är de förmånligaste i Finland. Alla bussar har låg instegshöjd, nu även linje 6 till och från Smedsby, och seniorplatserna finns nära dörrarna. År 2023 förbättrades ruttbeskrivningarna i busstidtabellerna, en tur lades till från Lillkyro till Storkyro och en ny verksamhetsenhet öppnades i Korsholm. Utmaningarna i fråga om bussarnas tidtabeller tar man i tu med i kommande tidtabeller.

För att effektivisera servicebussarnas verksamhet och göra bussarna bättre tillgängliga har staden utrett möjligheten att ta i bruk en förmedlingscentral. Med bussarnas kundantal skulle servicen dock inte vara kostnadseffektiv. För att ta i bruk servicen skulle det behövas en större ström av resebeställningar, exempelvis resebeställningarna inom välfärdsområdet. Diskussionen om ämnet förs med välfärdsområdet. Chaufförerna har lunchpaus turvis så att de även kan köra klienter vid lunchtid.

Idrott och kultur

Det ordnas många grupper inom anpassad idrott för seniorer, cirka hälften av grupperna är avgiftsfria och alla är förmånliga. Största delen av grupperna hålls nära centrum, men det hålls även grupper i olika stadsdelar. Grupper har lagts till enligt efterfrågan, t.ex. på det relativt nya gymmet i Brändö. Antalet deltagare inom anpassad idrott fördubblades jämfört med i fjol. Efterfrågan på stadens grupper blir allt större i och med att välfärdsområdet drar ner på sin rehabiliteringsservice. Staden har byggt ett fint utegym i Metviksparken, där det i somras även ordnades handledning i hur utrustningen används.

Gruppverksamheten inom kulturellt äldrearbete har fortsatt som tidigare år och nya verksamhetsmodeller tänks ut. Verksamheten inom nätverket för kulturellt arbete för seniorer och festivalverksamheten har fortsatt och program under stadens största kulturevenemang har även hållits på servicehusen. I synnerhet kulturkompisverksamheten har utvecklats och fler parter delar nu ut Kaikukortet, bl.a. socialarbete för äldre. Det kulturella äldrearbetet befinner sig delvis i ett mellanskede, bl.a. i fråga om kulturfadderverksamheten och En konstnär hemma-verksamheten, då samarbetet med välfärdsområdet byggs upp på nytt.

Främjande av välfärd och hälsa

Vasa har deltagit i bl.a. Livsmedelsverkets nationella kampanj om bra mat för seniorer samt ordnat tillställningar om bra levnadsvanor och idrottsservice, i vilka även välfärdsområdet deltagit. De lokala föreningarna fortsätter och utvecklar sin verksamhet och staden hjälper dem med understöd och lokaler. Sysselsättnings servicen ordnar och utvecklar även den premierade assistentverksamheten inom äldrearbetet och Hjälpare-verksamheten, där staden bl.a. med metoder för sysselsättning med understöd lockar arbetslösa personer att arbeta med äldre. Samtidigt främjas funktionsförmågan och välbefinnandet hos klienterna inom hemvården och på Berghemmet genom utevistelse, umgänge, meningsfulla aktiviteter och hjälp i vardagliga sysslor.

Digitalt stöd

Det har gjorts enklare att hitta det digitala stöd som erbjuds i Vasa. Digitalt stöd av icke-vinstdrivande aktörer har sammanställts på webbsidorna och i pappersbroschyrer. I Vasa finns det många möjligheter att få digitalt stöd i olika verksamhetsenheter, på distans och vid behov även hemma. I synnerhet digigårdskarlen på biblioteket är populär bland seniorerna.

Äldrerådets deltagande

Äldrerådet har fört diskussioner med olika tjänsteinnehavare, fått information om i synnerhet planläggningsprojekt, i samarbete med välfärdsenheten hört seniorer om deras välbefinnande samt tagit ställning till välfärdsplanen - synpunkterna har även beaktats. Äldrerådet har även lämnat in initiativ till välfärdsområdet och har hörts. Rådets förslag har beaktats bl.a i fråga om information, verksamheten har presenterats i tidningen Hembesöket och pappersbroschyrer har gjorts för seniorerna, t.ex. en serviceguide, broschyrer om seniorrådgivningen och bra levnadsvanor.

Social- och hälsovårdsservice

Social- och hälsovårdsservicen följs upp som ett gränssnittsarbete mellan kommunen och välfärdsområdet och i välfärdsområdets äldreråd via en representant från stadens äldreråd. Välfärdsområdets åtgärder för att främja åldersvänlighet har varit att bl.a. inrätta en seniorlinje och inleda seniorrådgivningsverksamhet, göra en serviceguide och pappersbroschyrer för seniorer och informera om OnniTV.

Uppföljning av åldersvänlighet

Sedan 2024 följer man upp och rapporterar om åldersvänligheten i Vasa som en del av stadens välfärdsberättelse och -plan 2023–2026 i avsnittet om seniorer. Planen för att stödja den äldre befolkningen och Åtgärdsprogrammet för åldersvänlighet 2020–2025 är fortfarande i kraft och staden följer upp och rapporterar om dem till de delar som åtgärderna avviker från välfärdsplanen och den ansvariga enheten finns kvar inom Vasa stad och inte har överförts till Österbottens välfärdsområde i och med social- och hälsovårdsreformen. Åtgärderna i välfärdsplanen och i fråga om åldersvänlighet främjas och följs i fortsättningen upp i en arbetsgrupp för seniorer.

Rapporten har utarbetats av koordinator Senni Korhonen och bostadschef Jonas Nylén.

